

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А 4 Середня освіта (Українська мова і література.
Мова і література (англійська)), розроблено робочою групою:
Родіонова І. Г., Рускуліс Л. В., Мікрюкова К. О.

Новий державний стандарт вищої освіти передбачає реалізацію компетентнісного підходу, інноваційних методик навчання й інтеграцію цифрових технологій. Це вимагає підготовки висококваліфікованих педагогів, здатних ефективно працювати в умовах сучасних викликів і формувати мовно-культурну свідомість молодого покоління. Провідну роль у збереженні українського менталітету, вихованні патріотизму й національної ідентичності відіграють учителі-словесники. До того ж українська мова набуває все більшої ваги на міжнародній арені. У зв'язку з цим існує попит на фахівців, які здатні викладати українську мову як іноземну, а також займатися популяризацією української культури у світі. Отже, підготовка вчителів української мови і літератури є стратегічно важливим напрямом в освіті.

Пропонована освітньо-професійна програма, розроблена науково-педагогічними працівниками кафедри української мови, літератури та методики навчання філологічного факультету Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (набір 2025 р.), покликана забезпечити формування освітньо мобільної, соціально-активної й спроможної до ефективного саморозвитку та самовдосконалення національно-мовної особистості. Завдання ОПП узгоджено з навчальним планом підготовки бакалаврів із профілю; її чітка структурованість й актуальне змістове наповнення відповідають логіці розгортання освітнього процесу й підпорядковані меті підготовки конкурентноспроможного фахівця, компетентного випускника-філолога ЗВО, здатного розвивати національні культурно-духовні цінності та прищеплювати любов і повагу учнів до них. Основний фокус ОПП – міждисциплінарна та багатoproфільна підготовка вчителів української мови і літератури та іноземної мови (англійської).

Рецензована програма містить широкий перелік освітніх компонентів, що відповідають базовим критеріям якості української вищої освіти (державний стандарт вищої професійної освіти (проект)) й концептуально відображають сучасні стратегії знань, навичок та компетентностей, передбачених для формування студентом під час вивчення мовознавчих і літературознавчих дисциплін. Повнота охоплення ОПП навчального курсу в обсязі кредитів ЄКТС також бачиться достатньою для успішного досягнення студентом відповідної кваліфікації з предметів професійного циклу.

Програма відповідає сучасним освітнім стандартам та вимогам, до її позитивів слід зарахувати інтеграцію окремих дисциплін спеціальної (фахової) підготовки, зокрема освітній компонент «Історія української та зарубіжної літератури», що передбачає ефективне й творче засвоєння навчального матеріалу, відображеного в сучасному навчально-науковому і навчально-методичному апараті забезпечення. Зауважимо доцільність інтеграції новітніх методик викладання та цифрових технологій в освітній процес. Не викликає сумніву доцільність збалансованого поєднання теоретичної та практичної підготовки, орієнтація на формування міжкультурної комунікації. Доречним є цикл практичної підготовки, що сприяє формуванню професійних навичок у реальних умовах освітнього процесу.

Динаміка соціокультурних змін на тлі глобальної національної загрози передбачає розгортання сучасних освітніх процесів, що не лише потребують академічної мобільності, а й стимулюють регулярний перегляд складу навчальних дисциплін: освітніх компонентів мовознавчого, літературознавчого, методичного та психолого-педагогічного

спрямування, тому цілком вмотивованим видається уведення освітньої компоненти «Базова загальновійськова підготовка» (відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 734 від 21.06.2024), що є обов'язковою для здобувачів вищої освіти громадян України чоловічої статі (жіночої статі – добровільно), які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти. Вибіркові компоненти програми обираються студентом згідно з Положенням про вибіркові дисципліни у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова (обсяг вибірових компонент складає 25% від 240 кредитів ЄКТС).

Важливо, що розроблені укладачами програми компоненти викладання (структура профілю програми) та оцінювання (письмові та усні екзамени, есе, презентації, захист звітів із практики, курсових робіт (проектів) та кваліфікаційної роботи) сприяють заохоченню майбутніх словесників до активного систематичного вивчення дисциплін, розвитку їхніх професійно важливих та соціально значущих особистісних якостей і формуванню професійної компетентності.

Зауважимо принагідно й належні кадрові показники філологічного факультету, що дозволяють надавати якісні освітні послуги. Гарант освітньої програми та викладацький склад, який забезпечує її реалізацію, відповідає вимогам, визначеними Ліцензійними вимогами провадження освітньої діяльності закладів освіти. Наявне матеріально-технічне забезпечення повністю відповідає ліцензійним вимогам щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти і є достатнім для забезпечення відповідної якості освітнього процесу.

Уважаємо за необхідне висловити деякі міркування щодо вдосконалення рецензованої ОПП, зокрема введення ОК «Методика навчання зарубіжної літератури», або включення його окремим модулем до курсу «Методика навчання української мови і літератури». Запропонована рекомендація може сприяти подальшому підвищенню ефективності освітнього процесу й конкурентоспроможності випускників-філологів на ринку праці.

Рецензована освітньо-професійна програма підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю А 4 Середня освіта (Українська мова і література. Мова і література (англійська)) узгоджена з сучасними критеріями української та європейської системи освіти у ЗВО, має актуальне наповнення й спрямування, відповідає програмі підготовки фахівців цієї спеціальності, отже, здатна забезпечити якісну підготовку кваліфікованих учителів української мови і літератури та англійської мови. На цій підставі вважаємо доречним рекомендувати її до впровадження в освітньому процесі Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

Рецензентка:

докторка педагогічних наук, професорка,
завідувачка кафедри української мови,
літератури та методики навчання
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка

Наталія ГОГОЛЬ

